

Finansdepartementet
v/Skattelovavdelingen

Sted:
Trondheim

Dato
18. september 2015

Vår ref.
Deres ref. 12/388 SL HWH/KR

Høringsuttalelse eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

1. Oppsummering

TENs egne vurderinger og vår fortolkning av departementets vurderinger tilsier at det beste alternativet er å fjerne verk og bruk som egen kategori i eiendomsskatteloven. TEN synes departementet begrunnelse for avviklingen av ordningen er svært presis og klargjørende. En opphevelse av verk og bruk som egen kategori vil medføre at verk og bruk skal følge reglene for annen næringseiendom. Regelverket vil bli enklere, og en vil kunne oppnå en større grad av likebehandling alle typer næringseiendommer.

TEN setter stor pris på om departementet uavhengig av valg av alternativ 1 eller 2 rydder opp i verdsettelsesbestemmelsene i eiendomsskatteloven. Det må ikke åpnes opp for videre bruk av metoder som fører til skjønnsbaserte verdsettelse som ikke reflekterer troverdige omsetningsverdier. Da bør «eller formålstjenlig» strykes fra verdsettelsesbestemmelsen i forslag til ny § 8A-2.

2. Innledning

TrønderEnergi Nett AS (TEN) eier og driver regionalnett som forsyner alle distribusjonsnettene i Sør-Trøndelag fylke med unntak av distribusjonsnettene i Røros og Rennebu. I tillegg eier og driver TEN distribusjonsnett i 15 kommuner i fylket. Som følge av TENs eierskap til slike nettanlegg kreves selskapet for eiendomsskatt i de fleste kommuner i fylket. TEN eier også noe regionalnett som krysser fylkesgrensen, derfor betaler TEN også eiendomsskatt til enkelte kommuner i Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal. Eiendomsskattegrunnlagene og eiendomsskattesatsene har økt formidabelt de siste årene og utgjør i 2015 ca. kr 170 per kunde per år i gjennomsnitt eller ca. 23,5 millioner kroner totalt. I enkelte kommuner kan den kommunevise eiendomsskatten overstige kr 1000 per kunde per år.

Finansdepartementet har sendt på høring forslag om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova). TEN foretrekker finansdepartementets endringsalternativ 2 som innebærer at verker og bruk blir å fjerne som egen kategori i eiendomsskatteloven. TEN vurderer dette som et ikke ubetydelig virkemiddel for å sikre verdiskapningen og sysselsetningen i en krevende konjunktursituasjon. En lokal skatt på stedbundne driftsmidler er ikke tilpasset en samfunnsutvikling med høy grad av internasjonalisering og flyt av varer, tjenester og verdiskapning på tvers av landegrensene.

TEN vil redegjøre for hvordan skatt på verker og bruk praktiseres i vår bransje og hvordan dette har skapt et uoversiktlig og uryddig minefelt preget av mye skjønn og urimelig forskjellsbehandling.

TrønderEnergi Nett AS

Telefon:	07250	Postadresse:	Besøksadresse:	www.tronderenerginett.no
Telefaks:	73 54 16 50	Postboks 9480 Sluppen	Klæbuveien 118	firmapost@tronderenerginett.no
		7496 Trondheim	7031 Trondheim	Org.nr: NO 978 631 029 MVA

3. Eiendomsskatt på verk og bruk og regulering av nettselskapene

Det er kun kommuner som kan skrive ut eiendomsskatt. Det er LOV 1975-06-06-29 – Lov om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova) som kommunene forholder seg til når de skriver ut eiendomsskatten. Det er kommunestyret som avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunene. Den enkelte kommune har noe fleksibilitet i forhold til hvilke objekter som skal beskattes. Eiendomsskatt skrives ut på de faste eiendommene ut fra tilstanden den 1. januar i skatteåret. Som faste eiendommer regnes blant annet bygninger, tomter, verker og bruk.

Kraftledningsnett er å anse som «verk og bruk» etter eiendomsskattelovens bestemmelser.

Eiendomsskatteloven fastslår at verdien av eiendommen skal settes til det beløp en må gå ut fra at eiendommen etter sin innretning, bruksegenskap og lokalisering kan bli avhenda for under et fritt salg. I praksis har dette utviklet seg i retning av en substansverdidbasert verdsettelse. Med substansverdi menes nyverdier med fradrag for slit, elde og utidsmessighet.

Eiendommen skal verdsettes ved takst. Det skal være allmenn taksering i kommunen hvert 10 år, men kommunen kan i spesielle omstendigheter foreta taksering oftere enn dette. Unntaksbestemmelsen påkalles stadig oftere.

Eiendomsskatten skal være mellom 2 og 7 promille av eiendomsskattegrunnlaget. Første året det blir utskrevet eiendomsskatt i en kommune skal ikke skatten overstige 2 promille. Senere kan ikke skatten økes med mer enn 2 promille per år. Det er ingen grenser for nedsettelse eller bortfall.

Skattyter kan klage på eiendomsskatten skriftlig innen seks uker fra utleggelse av eiendomsskattelisten. Klage kan fremmes hvert enkelt år. Klagen avgjøres ved nemndsvedtak hvis kommunen ikke tar klagen til følge. Nemnden nedsettes av kommunestyret. Dette er til skade for skattyters rettssikkerhet.

Eierne av kraftledningsnett er underlagt særlig offentlig regulering. Reguleringen bestemmer hvor store inntekter nettselskapene kan kreve inn fra sine kunder. Dette systemet kalles for inntektsrammesystemet. Gjennom inntektsrammesystemet får de kostnadseffektive nettselskapene tilstrekkelige inntekter til å dekke løpende kostnader i nettet og en normert avkastning på selskapets bokførte kapital. Det enkelte selskap kan få en årlig avkastning som er noe over eller under den normerte avkastningen, men bransjen sett under ett oppnår kun norm. I det lange løp vil forventet avkastning gå mot normert avkastning. Siden bransjen får normert avkastning ut fra sine bokførte verdier skulle en forvente at verdsettelsen av selskapets anlegg tok hensyn til slike faktiske forhold, og at det var en nær og relevant sammenheng omsetningsverdien og de bokførte verdiene.

Nettselskapene får dekning for eiendomsskatten krone for krone som et tillegg til inntektsrammen. Dette betyr at hele beløpet kan kreves inn gjennom nettleien. Dette betyr at lønnsomheten til nettselskapet i teorien er uberørt av betalbar kommunal eiendomsskatt. I praksis innebærer alle kostnader i nettet redusert etterspørsel etter nettjenester, vridninger, mulig omdømmetap, forverring av rammevilkårene for lokalt næringsliv og en redusert disponibel inntekt for husholdninger. Dette er effekter som rammer verdiskapningen spesielt i distriktet, og dette rammer også nettvirksomheten ved at kraft overført gjennom kraftnettet blir mindre relevant og mister konkurransekraft sammenlignet med andre energibærere.

4. Praktisering av eiendomsskatt på verk og bruk

Det har i den senere tid vært foretatt en rekke takseringer av anleggene som TEN eier og driver i de ulike kommunene. For å eksemplifisere hvordan takster fastsettes og resultater fra takseringen

redegjøres det for takseringen av «verker og bruk» for kommunene A, B og C. Kommunene navngis ikke av naturlige årsaker.

Takst kommune A

Taksten er foretatt av takstmann X. Takstmannen forklarer at det fastsettes nyverdier på alle anleggene for deretter å lineært nedjustere disse nyverdiene over 50 år, begrenset nedover til 50 % av den fastsatte nyverdi. Det brukes en kostnadskatalog for å fastsette nyverdier som utarbeides av REN. Siden katalogen er fra 2005 er anleggsverdiene inflasjonsjustert til dagens nivå.

Det meste av linjer i kommune X ble etablert i 1960 og har i våre regnskaper ingen økonomisk verdi. Linjene må sannsynligvis reinvesteres om kort tid pga. slit og elde. Enkelte andre anlegg i kommunen er av nyere dato og har en betydelig gjenstående levetid. Disse anleggene utgjør en bokført verdi rett i overkant av 11 millioner kroner. Takstmann X kommer likevel til at våre verdier er kr 31,5 millioner noe som er ca. 300 % mer enn det de statlige reguleringsmyndighetene mener våre anlegg er verdt og tillater oss å kreve kapitalavkastning på.

Hvis en bruker takstmannens prinsipper vil anleggene reduseres med 1 % per år i de første 50 årene. Når takstmannen samtidig sørger for å inflasjonsjustere verdiene opp hvert år med 2 % til 3 % er resultatet at verdien på våre anlegg stiger med alderen. Jo eldre anleggene blir jo større merverdi kan dermed takstmannen knytte til anleggene. Dette stemmer verken med økonomiske realiteter eller sunn fornuft.

Takst kommune B

Taksten for B er fastsatt av takstmann Y som mener tekniske verdi er nåverdi, dvs. hva det koster å bygge ny ledning i dag. Herfra trekkes elde og slit. Den tekniske takst er derfor nåverdi minus "elde og slit". Det er imidlertid enkelte større forskjeller mellom taksten som fastsettes. Y har også levetider på linjer på 50 år, men restverdien etter 50 år er 20 % og ikke 50 % som benyttes av X. Dette utgjør en stor forskjell. Prinsippene for valgt restverdi er ikke forklart tilfredsstillende i noen av takstrapportene. Y bruker også en mer oppdatert kostnadskatalog. Bruken av ulike kostnadskataloger virker ikke å ha ledet til store prisforskjeller etter inflasjonsjustering. Dersom det var X og ikke Y som hadde foretatt takseringen av linjene i B ville taksten ha vært omtrent 60 % høyere enn taksten til Y. Det meste av avviket skyldes avvikende skjønn knyttet til restverdi for eldre linjer.

Slike store forskjeller er vanskelig å begrunne, og når omsetningsverdien blir så tilfeldig og vilkårlig kan en spørre seg om den metoden som benyttes kan og bør benyttes. Taksten som er fastsatt på TENs verker og bruk i Y er til tross for anvendelsen av noe mer moderate restverdi prinsipper fortsatt omtrent dobbelt så høy som de verdiene myndighetene tillater oss å forrente.

Takst kommune C

Takstmann X har fastsatt verdien på våre anlegg i kommune C til kr. 387,7 millioner. Takseringsprinsippene tilsvarer de prinsipper som er redegjort for under A over. I følge denne taksten skal TEN ha nettanlegg som tilsvarer ca. kr 120 000 per innbygger i kommunen. Verdien til takstmannen er bortimot 800 % over de verdier som myndighetene mener vi kan knytte til våre anlegg i kommunen og dermed tillates å forrente. Det er oppsiktsvekkende at X ikke foretar en rimelighetsvurdering eller kommer med en begrunnelse for beløpet som følger av takstmannens metoder og forutsetninger. Hvis takstmannen har rett skal nettet i C være verdt omtrent 10 ganger så mye som omsetningsverdien til et lokalt everk med over dobbelt så mange tilknyttede kunder i et område preget av vekst og optimisme. For inntektsåret 2013 omsatte TEN for kr 12,7 millioner i distribusjonsnettet i C. Taksten legger dermed til grunn at en Pris/Salg multiplert på ca. 32,5. P/S multipler er bare nyttig i den grad selskaper kan omsette salg til overskudd. For en moden bransje som nettbransjen med lave myndighetsbestemte marginer i et utsatt kommune med spredt

bosetning, ensidig næringsgrunnlag og svak demografisk utvikling skulle det isolert sett være umulig selv med en tiendedel av dette forholdstallet.

Den årlige eiendomsskatten blir på ca. 1000 kr per kunde i kommunen og dette utgjør dermed 25 % av bruttoinntektene våre i kommunen.

Dette er ikke enkeltstående særtilfeller, selv om taksten for C viser seg å være langt mer urimelig enn taksten for A og B. Tilsvarende verdier som knyttes til C vil følge for alle kommuner dersom en anvender metodene til takstmann X. Slike prinsipper er lagt til grunn for en rekke kommuner i vår region. Takstmann X setter de klart høyeste takstene og er i ferd med å få et lukrativt takstmonopol.

5. Oppsummering status

Det er kommunene som forestår taksering. Siden det er kommunene som selv bestemmer hvordan klager skal håndteres og siden kommunene er gitt myndighet til å avklare slike klagesaker på egen hånd settes skattyter i en uheldig situasjon. Slik Energi Norge trekker frem i sitt høringssvar er det ingen utenfor kommunen som kan foreta en ordentlig overprøving av taksten. Takstmannen har således svært mye makt.

Samtidig har det blitt etablert en rettstilstand hvor listen for å kreve at verdsettelsen skal baseres ut fra avkastningsbaserte metoder er lagt svært høyt. Dermed har kommunene fått muligheten til å sette stadig mer aggressive takster på verker og bruk. Takster som er stadig mer frikoblet fra egentlige verdier. Nåværende situasjon er lite tilfredsstillende og leder til for høye kostnader for brukerne av nettet. Dette utgjør derfor et betydelig problem som undergraver troverdigheten til skattesystemet. Resultatet er også at alt for mange saker havner i rettssystemet.

Det er derfor meget positivt at lovgiver tar initiativ til at den urimelige behandlingen av skattyter kommer til opphør. Som et minimumskrav til resultatet fra den pågående høringen forventer TEN at Finansdepartementet sikrer et rimelig forhold mellom skattetakster og omsetningsverdier. Det må således ikke åpnes opp for videre bruk av metoder som fører til skjønnsbaserte verdsettelse som ikke reflekterer realistiske omsetningsverdier. Da bør «eller formålstjenlig» strykes fra verdsettelsesbestemmelsen i forslag til ny § 8A-2. Ny §8A-2 må innføres både for alternativ 1 og alternativ 2.

6. TENs vurdering av departementets forslag til endringer av eiendomsskatteloven

Endringene som foreslås vil gi bedre forutberegnelighet ved utskrivningen av eiendomsskatt både for kommunene og de eiendomsskattepliktige. TEN mener alternativ 2 som fjerner verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten er å foretrekke. Alternativ 2 medfører at anlegg skattlegges ordinært som alminnelig næringseiendom. Dette alternativet innebærer også andre endringer i eiendomsbeskatningen av anlegg som etter gjeldende rett er å anse som verk og bruk, herunder endring av verdsettelsesreglene.

TEN kjenner seg igjen i departementets beskrivelse av bestemmelsens skjønnsmessige utforming og de avgrensingsproblemene den forårsaker. Regelen medfører uforutsigbarhet for de eiendomsskattepliktige, og har slik departementet også påpeker vært kilde til en rekke klagesaker og tvister i rettsapparatet. TEN stiller seg bak departementets prinsipielle spørsmål om arbeidsmaskiner mv. overhodet bør inngå i grunnlaget for eiendomsskatt, som i prinsippet er en skatt på fast eiendom.

TEN støtter departementets anførsler om at regelverket ikke er tilpasset næringslivets teknologiske utvikling, med større grad av automatisering, og mindre arbeidsintensiv industri enn i tidligere tiders næringsliv.

Dermed støtter også TEN departementets synspunkt på at bestemmelsen om eiendomsskatt legger opp til en bred og svært skjønnsmessig helhetsvurdering av hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget.

TEN kjenner seg igjen i beskrivelse departementet gir for verdsettelse i gravgrenset strøk. I slike tilfeller kan eiendomsskatten på verker og bruk oppleves særlig tyngende, blant annet fordi den kan fremstå som urimelig høy basert på verdier som ligger betydelig over alminnelig omsetningsverdi. TEN slutter seg til departementets vurdering av at det kan være hensiktsmessig å ha en klarere og mindre skjønnsmessig bestemmelse, slik at man for framtiden kan begrense antallet grensetilfeller og tvistesporsmål.

Med vennlig hilsen
TrønderEnergi Nett AS

Vegard Strand
rådgiver rammevilkår
dokumentet er godkjent elektronisk uten signatur